

יבמות ז

משה שווערד

1. תוספות יבמות דף ז/א

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה - הקשה הר"ר יעקב דאורלינ"ש נימא דין מה רציחה אינו דוחה עבודה אלא בשב ואל תעשה שבת נמי לא תדחה אלא בשב ואל תעשה וי"ל דאתיא כרבי טרפון דאמר (ב"ק כה.) היכא דמיפרך ק"ו לא אמרינן דין ...

2. תוספות יבמות דף ז/א

שנאמר מעם מזבחי - ואפי' אם אין שם כהן אחר ראוי לעבודה שהעבודה נדחית וא"ת ודלמא התם לאו משום דרציחה דחיא עבודה אלא משום דגברא הוא דלא חזי כדאמרי (ברכות דף לב:) כהן שהרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר ידיכם דמים מלאו וכ"ש עבודה וי"ל דע"כ חזי דאין מחלל עבודה דמעם מזבחי ולא מעל מזבחי ולא ישא את כפיו חומרא בעלמא הוא ועוד דוקא לא ישא את כפיו לפי שהרגו בידו ואין קטגור נעשה סניגור וכדכתיב בההוא קרא ובפרישכם כפיכם:

❖ שערים מצויינים בהלכה

כשור"ת שבות יעקב שכתב דאינו מעכב, ומסתייע עוד מדברי הרמב"ם (שם) שכתב, כך למדו מפי השמועה ממשה רבינו ע"ה, כה תברכו בעמידה, כה תברכו בנישאת כפים כו', וכמו עמידה דמעכב אפי' בדיעבד דדרשינן לעמוד לשרת כו'.

כפיכם... ידיכם דמים מלאו". נראה לי דמכאן ראיה לדברי הנודע ביהודה (מהד"ק אר"ח סי' ה) שכתב, שהגבהת ידים הוא דאורייתא, וכמו שכתב הרמב"ם (תפלה פי"ד הי"א) דבעי דוקא נשיאת כפים, והעלה שם דכהן שידיו מרתתות ואינו יכול להגביהם לא ישא את כפיו, ודלא

3. פתח עינים מסכת יבמות דף ז עמוד א

תוס' מעם מזבחי וא"ת לאו משום דרציחה דחיא עבודה וכו' עמ"ש בעניותי בס' הקטן שער יוסף דף קט"ו ומ"ש התוס' דוקא לא ישא כפיו לפי שהרגו בידו ואין קטיגור וכו' הקשה לי כמוהר"ח"ך זלה"ה דהוא הפך מ"ש בר"ה דף כ"ו דדוקא בפנים אמרינן אין קטיגור והשבת דל"ק מידי דהא דמפליג התם היינו במין הקטיגור אבל בקטיגור עצמו בכל מקום ויש ראיה מהירוש' גבי לולב הגזול. ושוב ראיתי אחר זמן רב מ"ש הרב מקראי קדש דף קכ"ד ועמ"ש בעניותנו בס' הקטן דברים אחדים דף מ"ה ובהגהותי לי"ד סי' קל"ט בס"ד:

4. שו"ת יחזה דעת חלק ה סימן טז

שאלה: כהן שהיה נוהג במכונות, וגרם לתאונה קטלנית, האם רשאי לישא כפיו בברכת כהנים לברך את ישראל? ... בסיכום: כהן שנהג במכונות, וגרם לתאונה קטלנית, אינו רשאי לישא כפיו, ואפילו אם עשה תשובה, הואיל ויצאה תקלה מתחת ידו באיבוד נפש מיישראל. ואפילו אם יצא זכאי בדינו מבית המשפט מחוסר הוכחות, כל שידוע בעצמו שנהרג אדם מישראל על ידו אסור לו לישא כפיו, שיש בזה איסור ברכה לבטלה. ואמנם אחינו האשכנזים היוצאים ביד רמ"א מקילים בזה אם היה הדבר בשגגה ועשה תשובה, אבל אנו קבלנו הוראות מרן השלחן ערוך שפסק שאפילו הרג נפש בשוגג ועשה תשובה אינו נושא כפיו. וכן הורו הלכה למעשה גדולי רבני ספרד. אולם אם היה אנוס לגמרי, כגון שנהג בזהירות, ובפתע פתאום קפץ אדם והתגלגל לרגלי המכונות ונדרס למות, אז אם קיבל עליו תשובה כהוראת חכמי ישראל, רשאי לישא כפיו. וכל שכן אם הנפגע לא מת מיד אלא לאחר כמה ימים, שיש להקל בזה על בעלי תשובה. ושב ורפא לו.

5. תוספות יבמות דף ה/ב

כולה משעטנו נפקא - ... וא"ת אדילפינן מכלאים בציצית דחזי נילף משריפת קדשים דלא דחי כדדרשינן פ' כיצד צולין (פסחים פג:) דאין שריפת קדשים דוחה יו"ט מוהנותר ממנו עד בקר (שמות יב) בא הכתוב ליתן בקר שני לשריפתו וי"ל דשאני התם דלא בטלה מצותו בכך ויכול לשורפו אחר יו"ט ומ"מ אי לאו דבקר שני לא הייתי מחלק וה"א דחזי ומיהו קשה לקמן (דף ו:) גבי שריפת בת כהן קאמר או אינו אלא בשבת דהוה גמרין

מכלאים בציצית דלדחי אי לאו לא תבערו אפי' לא תעשה שיש בו כרת דמה לי חומרא רבה ומה לי חומרא זוטא והתם כיון דיכול להמתין עד למחר נילף מיניה שריפת קדשים וי"ל דהתם נמי אי אפשר להמתין שיש לה לידון מיד ולשרוף שלא יענו הדין ושלא ישתכחו הדברים ...

❖ ספר קובץ הערות - סימן יא

ה) [ה' ע"ב] תוד"ה כולה משעטנו נפקא. מבואר מדבריהם, דהיכא דאפשר לקיים המצוה למחר, מיקרי אפשר לקיים שניהם. ומ"ש תוס' ריש שבועות דלא אמרינן אפשר להמתין, עיי"ש דף ג' [ע"א ד"ה ועל], אין סתירה לדבריהם כאן, דהתם אין קצבה להמתנה, אבל הכא אפשר להמתין עד למחר. ולכאורה נראה שחולקין על הרמב"ן והרשב"א בחידושיהם פ' במה מדליקין [שבת כ"ד ע"ב] שכתבו דלא מיקרי אפשר לקיים שניהם מה שיכול להמתין למחר. אבל באמת לדינא אין כאן מחלוקת, דתוס' כתבו אליבא דמ"ד דילפינן מקרא דאין שריפת קדשים דוחה יו"ט, ותיקשי לדידיה דנילף מהכא דאין עשה דוחה ל"ת, וצ"ל משום דאפשר לשרוף למחר, וילפינן מהכא דבכה"ג מיקרי אפשר לקיים שניהם, אבל לרב אשי דמשני [פסחים פ"ד ע"א, שבת שם] משום דיו"ט הוי עשה ול"ת, וליכא קרא לאסור שריפת קדשים ביו"ט, א"כ מוכח איפכא, דלא מיקרי אפשר לקיים שניהם בכה"ג:

6. שערים מצויינים בהלכה

ת"ל לא תבערו. ופי' דאי לאו קרא זה, היינו מתירין שריפת כת כהן משום ק"ו, או משום דעשה דוחה ל"ת. ומוכח מכאן דאיכא תיקון במלאכה זו בשריפתה, והוה מלאכת מחשבת. ומהו התיקון, כתבו התוס' בסנהדרין (לה.), דמיתתה חשיב תיקון דעיי"כ יש לה כפרה. והרשב"א (שבת קו.) כתב, דהתיקון הוא שהיא מסולקת ומתבערת מעדת ישראל, ויהי' לה כהוצאת מת או אפי' כזית ממנו או כערשה מן שרץ, דסילוק הטומאה והנוק זהו התיקון.

7. שערים מצויינים בהלכה

לאו לא תעשה חמור מיניה. פרש"י שהרי לוקין עליו. בהגהות הגרע"א ציין למש"כ הרמב"ן (שמות כ-ח) בפסוק "זכור את יום השבת לקדשן". כוונתו דשם כתב הרמב"ן דעשה גדולה ממצות לא תעשה, כמו דמדת אהבה גדולה מיראה (עי' סוטה לא.) כו'. אבל במס' כתובות (ריש פ"ג) מבואר דחייבי עשה קיל מחייבי לאוין, וחייבי לאוין קיל מחייבי כריתות, וכן איתא במס' יומא (פח:) השתא על לא תעשה מכפרת, על עשה מיבעיא, והרי דעשה קיל מל"ת. וכיד מלאכי (אות תקטו) הביא מכמה ספרים דל"ת חמיר מעשה, ואפ"ה עשה דוחה ל"ת, וכתבו סבורת על זה, עיי"ש. ונראה לי לומר בזה עפ"י מה דאיתא בגמ' יומא (שם) מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד, ואפ"ה ידוע

דמדרגת צדיק גדול מבע"ת, והביאור בזה דבע"ת יכול לעשות דבר מצוה במסירות נפש ממש, וכמו שהפקיר עצמו לעבירה כמו כן מפקיר עצמו לצורך מצוה, ולפי זה מוכן דברי הרמב"ן, דהעשה גדול משום שעושה באהבה גדולה משא"כ בל"ת שפורש עצמו מתוך יראה, אבל עצם הלא תעשה חמיר מהעשה, דהפגם שנעשה ע"י הל"ת גדול מהפגם שאינו מקיים העשה, ומה שדוחה העשה את הל"ת משום דכן דרך הטבע שהאהבה דוחה היראה, ויהי' זה כמו שמצות פקוח נפש דוחה איסור שבת ויוה"כ ואיסור חלב אע"פ שהן בכרת, וילפינן לה במס' יומא (שם), וכך קיבלו מסיני.

8. ספר משובב נתיבות סימן ג ס"ק א

וגם להפרישו מאיסור נמי אינו אלא הכאה בעלמא אבל ב"ד שכופין לקיים עשה מכין אותו עד שתצא נפשו כגון באומר סוכה איני עושה ואלו באיסורא אין מכין עד שתצא נפשו דלא אמרו ניתן להצילו בנפשו אלא בעבירות הידועים כגון רודף אחר נערה המאורסה או במקום שקנאין פוגעין בו ובשאר איסורין לא ניתן להצילו בנפשו כדי להפרישו ומזה הוכיחו בעלי מוסר הראשונים דעשה חמירא מל"ת דבעשה מכין עד שתצא נפשו וזה ודאי אם כבר עבר על העשה אין עונשין אותו אלא קודם שקיים העשה מכין עד שתצא נפשו בכדי לכופו לקיים העשה ובשאר איסורי ל"ת אינו ניתן להצילו בנפשו להפרישו מאיסור נבילות וטריפות

9. סוכת דוד

קפב	סוכת	יבמות ז א	דוד
לעבודה מלגשיאת כפים וכמו שכתבו לעיל וכש"כ לעבודה, אלא דבתירוץ ראשון כתבו דלא ישא את כפיו הוי רק חומרא דרבנן, ובתירוץ הב' סברי שהוא דאורייתא, אלא מטעם אחר לא מפני שנברא לא הוי דא"כ הי' להיות כש"כ בעבודה, אלא מפני שהברכה באה ע"י הידים שהוא הצינור שבאה הברכה על ידיו של כהן, ולכן א"א שהברכה תבוא מפני שאין קטיגור נעשה סניגור, אבל לא משום דנברא לא חזי, אבל בעבודה אע"פ שנעשה על ידיהם של כהנים מי"מ הכפרה לא באה רק על ידי הקרבן והכהן הוא המכשיר את הקרבן ולכן העבודה כשרה.	(ז) בנמי אטו עשה דדומה ל"ת לאו ל"ת חמור מיני וכו' ופירש"י שהרי לוקין עליו ע"כ, ועיין על"ג שהקשה לפי דברי המהרש"א במס' סנהדרין ע"ד, ע"פ טעם הסמ"ג, במולך דבמעביר כל בניו למולך פטור מפני שהעבירה חמורה ואינה מתכפרת בעונש של העברת בן אחד למולך, וכתב המהרש"א דלפי"ז י"ל ג"כ הטעם דאין עונשין מן הדין משום דאדרבה כיון שהוא חמור דלמא לא סגי לי' בעונש הקל, וא"כ יקשה כאן דמה ראי' דעשה קיל משום דאין לוקין עליו דלמא משום דחמור לא סגיאי לי' במלקות, ולכן פירש העל"ג לאו ל"ת חמור מיני היינו מפני שעבירת עשה בשוא"ת, ועבירת לאו הוא בקו"ע ולכן לאו חמור, עוד פירש דמוכח דל"ת חמור (מיומא פ"ו) שהרי עבירת עשה תשובה מכפרת ועבירת לאו תשובה תולה עד שיבוא יוהכ"פ ויכפר ע"כ.	אטו עשה דדוחה ל"ת לאו ל"ת חמור מיני, הכונה לענין עונש לענין מלקות, לכן פירש"י לענין מלקות דכל החומר בלאו יותר מעשה הוא רק אצל דין עונש, דהלא בעצם הדבר העשה יותר גדולה וחשובה, וכמו שכתב הרמב"ן פ' יתרו בפסוק זכור את יום השבת לקדשו.	(ח) ועיין גיהש"ס, על לאו ל"ת חמור מיני שציין לדברי הרמב"ן הנ"ל, וכותנו מסתמא להקשות דדברי הרמב"ן דעשה גדולה מלאו, זהו נגד דברי הגמ' כאן, וכן הקשה בהדיא במת"ץ חיות עיי"ש, ולפי הנ"ל יהי' מיושב, דדין עונש לחוד, ודין חשיבות המצוה לחוד, דהרמב"ן כתב כך וז"ל, כי מצות זכור רמזו במצות עשה והוא היוצא ממדת האהבה, והוא למדת הרחמים כי העושה מצות אדוניו אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומדת שמור במצות ל"ת והוא למדת הדין ויוצא ממדת היראה כי הנשמר מעשות הרע בעיני אדוניו ירא אותו ולכן מצות עשה גדולה ממצות ל"ת כמו שהאבהה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו ובממונו רצון אדוניו הוא גדול מהנשמר מעשות הרע בעיניו, ולכך אמרו דאתי עשה ודחי ל"ת, ומפני זה יהי' העונש במצות ל"ת גדול ועושיין בו דין כגון מלקות ומיתה, ואין עושים בו דין במצות עשה כלל, אלא במורדין כמו לולב וציצית אינו עושה שמכין אותו עד שיקבל עליו לעשות או עד שתצא נפשו עכ"ל, (ומדבריו האחרונים משמע דהא דמכין אותו עד שתצא נפשו זהו דין עונש על המרידה שלא רוצה ולא סתם דין כדי להכריח אותו שיקיים העשה, ועיין אר"ש פ"ו עדות הל"ו, שג"כ כתב שזהו דין עונש).
	הנה י"ל דוהו נמי מונח בכונת רש"י דע"כ דעשה קיל דפטור ממלקות ולכן בתשובה לחוד מתכפר, אבל אינה פטורה מחמת דחמירא היא ולא סגי במלקות דא"כ איך תשובה מכפר עשה ולא לאו, גם חוינן דהעובר על לאו נפסל לעדות ועל עשה כשר לעדות, ורש"י דנקט החומרא דמלקות ולא חומרא דלאו הוי בקו"ע ונפסל לעדות, משום דכל השקלא וטריא בסוגייתינו הוא משום חומר העונש, דהו"א דאין עדול"ת שבכרת מפני שהעונש חמור יותר, ועי' אמרינן	והכי נקט רש"י רק מלקות דוהו דין עונש, ולא טעמא שכתב, העל"ג, דעל עשה תשובה מכפרת וגם דעשה הוא רק בשוא"ת, דוה לא מעלה ולא מוריד כאן, ורק דוהו ראי' דהא דאין מלקות בעשה לאו משום שיש שם בעשה עונש חמור מזה דהא תשובה לחוד מכפרת בעשה, ואדרבה לענין עונש לאו חמור מעשה, וכן לענין פסול עדות תלוי בעונש מפני שהוא מורד ואין לו נאמנות, ולהכי קאמר הגמ' מה לי חומרא וטא וכו' דהא חוינן דעשה יכולה לדחות דבר שהעונש גדול מהעשה וא"כ גם חומרא רבה ידחה דהא חוינן דלא אוליגן בתר העונש, בקצרה חשיבות המצוה לחוד ועונש לחוד, ולענין דחי' אוליגן בתר חשיבות המצוה, וסוגייתינו מיירי לענין עונש המצוה, אבל אפשר נמי דכיון דהעונש יותר גדול זהו נמי ראי' דוהו יותר חשוב, או לא דוהו תלוי בענין מורד, זהו השקלא וטריא כאן אם אמרינן סברת מה לי חומרא וטא וכו'.	

מפני דשם יש עונש יותר גדול, אבל בעצם העשה גדולה מל"ת, ולכן שפיר קאמר הש"ס אטו עשה דדוחה ל"ת לאו ל"ת חמור מיני היינו לענין עונש ומ"מ דחי א"כ ג"כ ל"ת שבכרת כן הוא.

10. משך חכמה על דברים פרק לד פסוק יב

המורא ולכל הגדול אשר עשה משה וכו' - הרמב"ן פ' יתרו (כ, ח) ביאר טעם דעשה דוחה ל"ת, דאף דל"ת חמור זה במי שעושה מדעת עצמו, א"כ העושה מעשה וממרה גדול חטאו ממי שאינו עושה מעשה ואינו מקיים רצון השי"ת, אבל מי שעושה מרצון השי"ת אם אנו נשקול במאזני צדק מה עדיפא טפי אם לעבור הל"ת או לקיים העשה ע"ז אמרינן דהעושה מעשה מראה אהבה להמצוה השי"ת, ומי שמונע מעשות ל"ת הוא בגדר ירא, וגדול מדת האהבה מהיראה אצל השי"ת, לכן עדיפא שתדחה העשה לל"ת כיון שמה שלובש כלאים בציצית אין זה מצד המרי רק מצד צווי השי"ת ללבוש גדילים, אבל כשעושה נגד רצון השי"ת ודאי גדול הממרה ועונשו חמור ממי שמתעצל ואינו עושה מצוה, זה ביאור דבריו. ולפ"ז א"ש דבמקדש שהשכינה שורה ועשרה נסים נעשו (אבות ה-ה), ומרוב ההרגל של האדם בדיקות להשי"ת נקל למצוא מדת האהבה, לכך הזהירה תורה וממקדשי תיראו (ס"פ בהר), ששם נקל לבעוט ולסור מדת הפחד מהאדם. ולכן אין עשה דוחה ל"ת שבמקדש (זבחים צ:). כי בעניני המקדש שם גדול התועלת מהיראה לבלי עשות מה שהזהירה תורה מהתועלת ממה שיעשה אדם מה שצותה תורה ...

11. תוספות יומא דף מ/ב

מה במקום שלא קידש הגורל כו' - הקשה מורי הר"ר שמועל בר מנחם זצ"ל היכי גמר מהכא והא יום הכפורים דבר שהיה בכלל כל הקרבנות שקידש בהם השם ויצא לידון בדבר החדש בגורל אי אתה יכול להחזירו לכלול ולכולי עלמא איהו לא גמר מכלליה באיזהו מקומן (זבחים מט.) ונראה לי דאפילו יצא לידון בדבר החדש גמרי מהדדי בקל וחומר או במה מצינו אם אין להשיב אבל אם יש להשיב לא גמרינן אבל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא כו' כמו הבערה וכיוצא בה גמרינן מיניה אפי' אם יש להשיב אין משיבין כמו על ג"ש והיקש שאין משיבין עליהן תדע דבפרק קמא דיבמות (דף ז.) פריך מאי איצטריך עליה למיסר עריות לייבם מהיכא תיתי דלישתרו דאיצטריך עליה למיסר קא ס"ד תיתי מאשת אח דהוה ליה דבר שהיה בכלל ויצא ללמד וכו' ופריך הא לא דמי אלא ליצא לידון בדבר החדש וכו' עד אלא סד"א תיתי אחות אשה במה מצינו מאשת אח והשתא כיון דאמר כבר דהוה ליה דבר החדש היכי הדר תו קאמר תיתי מאשת אח אלא על כרחך מעיקרא הוה ס"ד למימר דניגמר מאשת אח כמו מדבר שהיה בכלל ויצא ללמד דאפילו איכא פירכא לא פרכינן ופריך והלא דבר החדש הוא ואם כן אי איכא למיפרך לא גמרינן מיניה והדר קאמר ואע"ג דדבר החדש הוא ניגמר מיניה במה מצינו דהא ליכא למיפרך מיניה מידי ולהכי פריך מי דמי התם חד איסורא הכא תרי איסורי והיינו פירכא וכיון דאיכא למיפרך לא גמרינן מיניה כיון דדבר חדש הוא:

12. סוכת דוד

<p>לדבר שהי' בכלל, לא דמי אלא לדבר שהי' בכלל ויצא לידון בדבר החדש, ומיהו קושטא דמילתא דלא דמי לחד מינייהו וכו', ודחי דאף במה מצינו לא אתיא דלא גמרינן תרי איסורא מחדא איסורא להקל עליו הכא תרי איסורי פירוש אפילו תימא דאמרינן לעיל מה לי איסורא זוטא מה לי איסורא רבה שאני הכא שהן איסורין מחולקין עכ"ל בקצור.</p> <p>והרשב"א הביא בשם ר"י יונה, דלא דמיא ליצא לידון בדבר החדש, כיון דאי אפשר ליבם בלא אשת אח וגם (זה) צל"ע ע"כ, ולכאורה בכונתו דביבום הוי מצותו בכך ולפיכך אי"ן חידוש דכל עריות אם הי' מצותו בכך הי' ג"כ מותר ולכן לא מקרי זה דיצא מכל הכלל לידון בדבר החדש, דכיון דיש כאן טעם דמצותו בכך להקים לאחיו שם, א"כ בדוקא בכה"ג הוי המצוה א"כ אי"ן יצא מן הכלל ואי"ן לידון בדבר החדש משום דהלא זה מצותו בכך.</p>	<p>(י"ב) ועיין רמב"ן ורשב"א, שהביא קושיא הראב"ד על תירוצ הגמ' סד"א תיתי במה מצינו מאשת אח, והיכא אתיא במה מצינו והא אמרינן לעיל דדמי לדבר שהי' בכלל ויצא לידון בדבר החדש שאי אתה יכול להחזירו לכלול עד שיחזירנו הכתוב בפירוש (ולהתוס' לעיל ג: לא יקשה זה דהלא לא ע"י מה מצינו למדים כאן רק מטעם אישתרי אישתרי) והראב"ד תירץ דלעיל דחי בעלמא היא כלומר דאי דמיא אדרבה להא דמיא יותר ליצא לידון בדבר החדש, אבל האמת שאינו דומה לא לזה ולא לזה, (ועיין ברמב"ן שפירש דבריו דאתיא כאן למ"ד דכללו למד ממנו במה מצינו וכו' והרשב"א השיג על תירוצ הרמב"ן שאי"ז במשמע בלשון הראב"ד).</p> <p>ועיין ריטב"א, שכתב דעריות לא נחשב לדבר שהי' בכלל וכו' מפני שעיקר איסור כל עריות הוא נאסר כל פרט בלאו בפ"ע ורק דלענין כרת איכללו כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלו ונכרתו, ואנן אמרינן לעיל דאי חשבינן זה</p>
--	---

(יג) בגמ' הואיל ואישתרי אישתרי, וכתב הרשב"א, ואע"ג דאמרינן לעיל מה לי איסורא רבה מה לי איסורא זוטא, שאני הכא דאיסורין מחולקין הן ע"כ, היינו דאפילו אם נימא דדוחה ג"כ בכרת מ"מ בשני איסורין מחולקין לא הוי ידעינן וצריכין לסברא דהואיל ואישתרי אישתרי, וכן כתב הריטב"א הנ"ל (אות י"ב) והכונה דאין

הסברא דלא דחי תרי משום דוהו מקרי איסור חמור, דהרי תרי איסורין נפרדים הם ולא מקרי חמור, ורק משום דתרי אפשר דלא רצה להתיר רחמנא, ובזה מועיל סברת דהואיל ואישתרי, והנה הך כללא דאישתרי, נאמרה רק היכא דיש איסור ואישתרי משום מצוה ולא סתם דחי' אלא דאישתרי היינו הותרה משום המצוה, ולכן מסתברא דגם אפילו יש איסור אחר ג"כ עכשיו ג"כ הותרה, דהרי חזינן דהתורה רצתה בזה המצוה ולכן הותרה חדא איסורא וכמו"כ התירה התורה עוד איסור, וזהו במקום דחזינן שיש הותרה תמיד בזה, אבל באופן של מקרה שזהו רק דין סתם דחי' בזה לא אמרינן כיון שיש בכחו לדחות חד איסורא ג"כ ידחה עוד איסור דתרי מחד לא ילפינן, אבל אישתרי זהו ענין אחר כנ"ל דאדרבה דמכיון דרואין שהתורה נתנה הך דינא דוקא בדחיית האיסור והתירה התורה זה, א"כ רצון התורה להתיר גם איסור שני כדי שיתקיים הך מצוה.

וכל זה שייך רק היכא דיש איסור ויש מצוה המתירו או יש דין דאשתרי, אבל אם אין איסור ורק שמותר, לא שייך אישתרי, וכמו שכתבו התוס' זבחים ל"ב: ד"ה א"ל מטונג, לגבי מחוסר כפורים אע"פ שמותר לו ליכנס למחנה לוי' מ"מ לא שייך אישתרי שיהא מותר גם לבעל קרי, מכיון שהראשון מעולם לא נאסר, וז"ל שם, והתם לא שייך למימר מתוך שהותר לצרעתו שהרי בשמיני קאי ואינו אלא מחוסר כיפורים דלא נאסר מעולם במחנה לוי' ומה שייך שם לומר שהותר, אבל על מחנה שכינה שמכניס ידיו לבהונות והוא טבול יום של קרי ע"ז קאמר מתוך שהותר מחוסר כיפורים של מצורע דבעלמא אסור בעזרת שכינה והכא מותר הותר נמי לטבול יום דקירוי עכ"ל.

14. סוכת דוד

(טז) והנה לדעת התוס' לעיל ג: דיבום הוי מדין דחי' ולכן הקשו שם דגילף מיבום דעדול"ת שבכרת א"כ גיחא כאן דשייך כאן ביבום דינא דאישתרי דיש כאן איסור וגדחה איסור זה, אבל לשיטת הרמ"ה והרמב"ן דיבום אינו מדין דחי' ורק מדין הותרה היינו דלא אסרה תורה אשת אח במקום יבום ולכן תירצו דאין ללמוד משם דין דחי' עיין לעיל ג: (אות ס"ט) שהבאנו זה שם, ועיין קוה"ע ט' א, שהביא זה ועיי"ש אות ז', שהקשה דלפי הרמב"ן והרמ"ה, איך שייך אישתרי כאן ביבום והלא מעולם לא נאסר כאן האשת אח במקום יבום וליכא כאן אישתרי הראשונה.

אח במקום יבום ולכן שייך לומר אישתרי דכמו שהתורה התירה איסור זה התירה נמי איסור אחר מדין אישתרי ומה בכך שעכשיו כבר הותרה הך יבמה מ"מ המצות יבום עשתה זה ההיתר ודוקא במקום איסור יש יבום וש"מ שזהו היתר מפני המצוה ולכן שייך לומר דגם איסור אחר כן הוא, שהרי לא במקרה נעשה זה וכמו בסתם דחי', ולכל השיטות המצוה גורמת הדין היתר ולכן שייך אישתרי ושאגני מחלב חי' או מאשת איש שנתארמלה- או נתגרשה דשם אין מצוה כלל ואי"כ התירא בשביל מצוה ורק דהתורה לא אסרה חלב חי' כלל, וכן בנתארמלה או נתגרשה שאי"ז אשת איש ואי"ז חפצא של איסור כלל ולכן לא שייך אישתרי שם לאיסור אחר.

(יז) ולכן נראה דגם להרמב"ן והרמ"ה והרשב"א המצוה הוא המתיר וזהו נמי דין אישתרי ורק להרמב"ן והרמ"ה המצוה עושה שלא נאסרה במקום יבום דבמקום מצוה לא נאסרה אבל זהו נמי מחמת המצוה, ולהרשב"א אפשר שנאסרה ורק דהנפילה של מצוה מדחה האיסור מעל גוף האשה ולכן גם אח"כ כשנתבטלה הזיקה ג"כ מותרת, ולהרמב"ן והרמ"ה מדחה המצוה שלא יחול איסור אשת

15. ריטב"א על יבמות דף ז/ב

הכא תרי איסורי. פ"א אפילו תימא כדאמרינן לעיל מה לי איסורא רבה מה לי איסורא זוטא שאני הכא שהן איסורין מוחלקין:

16. שערים מצויינים בהלכה

סבר) שהבאנו דברי הר"ן ביומא (פ"ח) דלעבור כמה פעמים על איסור לאו [נבלה] חמיר יותר מלעבור פע"א על איסור כרת או סקילה [שבת ויוה"כ], ושיטת הרע"ב בעירובין (פ"ג מ"ג) דב' שבותין גזרו גם בבהשמ"ש, ובמשנה למלך (מלוה ולוה פ"ד ה"ג) כתב, דב' איסורי דרבנן חמיר מחד איסור תורה, עי"ש.

17. שערים מצויינים בהלכה

מצורע שחל שמיני שלו בע"פ וראה קרי בו ביום וטבל כו'. פרש"י דלהכי נקט קרי, ולא טומאת שרץ ונבלה, דטמא שרץ ואפי' טמא מת נכנסים להר הבית כו', אבל בעל קרי משתלח חוץ לשני מחנות כו'. והתוס' דחו פירושו, ופירושו דנקט בעל קרי לרבותא, דאע"ג דמשתלח חוץ לשני מחנות התירו לו חכמים ליכנס, דבמקום כרת לא העמידו דבריהם. פי' שיוכל לעשות הפסח שלא לעבור בה איסור כרת. עי' במס' פסחים (צב.) דיש דברים שהעמידו דבריהם גם במקום כרת, ויש שלא העמידו דבריהם במקום כרת, וכגון ערל והזאה ואיזמל העמידו דבריהם במקום כרת, מצורע ואונן ובית הפרס לא העמידו דבריהם במקום כרת, והטעם לכל זה כבר כתבנו שם (ד"ה ערל הזאה).

18. סוכת דוד

כ) בגמ' מצורע שחל שמיני שלו בערב הפסח וכו', הנה משמע דדוקא נקט ערב הפסח דאז אמרינן מפני שמוכרח שיטהר היום כדי להביא פסח, אבל בשאר ימות השנה אם נעשה בעל קרי וטבול יום אמרינן ל"י שימתין למחר,

כן מביא אחיעזר אהע"ז ד' ד' בשם הפמ"ג, עיי"ש, והנה נהי דאינו מוכרח מכאן מדנקט ערב פסח, דהלא בעינן ערב פסח ג"כ משום מחנה לוי' דאמרינן מוטב שיבוא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת, מ"מ מסתברא דכן הוא נמי לדינא דאישתרי אישתרי, דלמה לן לומר אישתרי אישתרי בלי תועלת והכרח, וכתב האחיעזר דלהכי נמי לא שייך לומר כנפלה לפניו ואח"כ נעשית גדה דנימא כיון דאישתרי אישתרי נמי איסור גדה, דכיון דאפשר להמתין עד שתיטהר לא אמרינן אישתרי בזה וכמו בשאר ימות השנה דאמרינן ל"י להמתין עד למחר שלא יהי' אז טבול יום.

19. שיעורי ר' דוד מסכת יבמות דף ז עמוד ב

(קנו) בדין הואיל ואישתרי אישתרי בשני מעשים גמ' ואמר עולא מה טעם הואיל והותר לצרעתו הותר לקרויו.

ובערוך - לנר הקשה אמאי הוצרך להא דיבא עשה שיש בו כרת וידחה וכו', תיפו"ל נמי משום הואיל ואישתרי וכו', דהואיל ואישתרי הכנסת בהונות לעזרה, כ"ש דאישתרי נמי ליכנס בהר הבית.
[והביא דבאמת בתוס' בזבחים כתבו דלא שייך לומר הואיל והותר במחנה לוייה לבהונות, הותר נמי לקרויו, דהרי במחנה לוייה לא נאסר כלל מחוסר כיפורים ואינו אישתרי, אבל מ"מ אכתי נימא הואיל ואישתרי במחנה שכינה כ"ש דאישתרי במחנה לוייה].

אכן נראה דמסתבר דדוקא במעשה זה עצמו דאישתרי, אמרינן עוד אישתרי, דהיכא דתרוייהו על מעשה אחד אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי, אבל מה דהותר במעשה אחר לא אמרינן הואיל וכו' [אף על פי דכ"ש הוא].
ולכן כיון דליכנס להר הבית ליכא אישתרי, לא אמרינן אישתרי מחמת מאי דאישתרי במחנה שכינה.